MARNO SØRENSEN 1895 – 1975

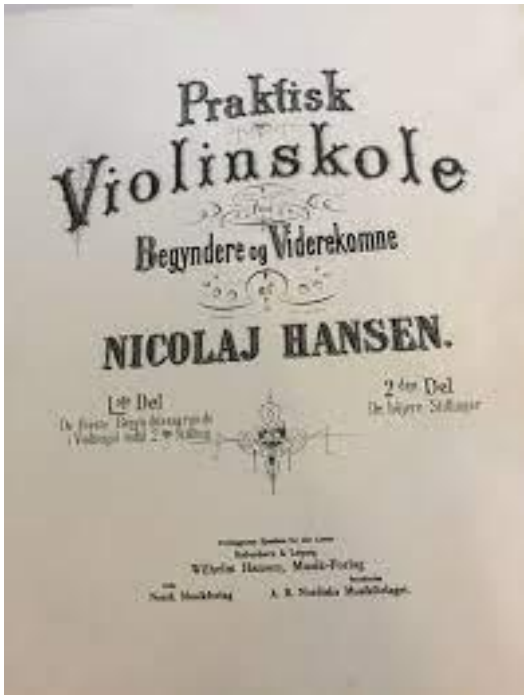
Denne beretning baserer sig delvis på en af Trine Bertelsen i oktober 2006 udarbejdet beretning, som igen er hentet fra Marno Sørensens egne nedskrevne erindringer. I en lang række tilfælde, hvor der er fundet ny/korrigerende oplysninger, er disse indføjet. Alle person- og stednavne samt datoer/årstal som angivet originalt eller fundet i officielle dokumenter. Desuden er billedmateriale i vidt omfang tilføjet.

Denne biografi er medtaget for at beskrive nogle af de tidligste danske ragtime- og jazzprægede tiltag, samt afklare, at hverken Valdemar Eiberg eller Kai Ewans var de første saxofonindehavere i Danmark (som anført i diverse andre værker). Eiberg og Ewans erhvervede begge deres (første) altsaxofoner efter alle beretninger at dømme hhs. sommer og efterår 1923, medens Marno Sørensen har været godt på vej allerede i foråret 1921, og han lagde decideret an på at improvisere på instrumentet (hvis saxofonen i øvrigt rent fysisk skal være målestok med hensyn til tidspunktet for jazzens spæde begyndelse i Danmark). Imidlertid besad Knud Jensen, klarinettist i Marius Hansens Wivel-orkester, også en saxofon (en C-melody), afgjort endnu tidligere end Marno; hvor meget han spillede på den, er en anden sag, og hvor han havde den fra, vides ikke (muligvis hjembragt fra USA af Marius Hansen). Der fandtes også provinsmusikere, der meget tidligt ejede en saxofon, men deres virkeperiode på instrumentet er ikke bekendt. Imidlertid indspillede Knud Jensen og Marno Sørensen sammen (på hver sin saxofon), plader med Olympia Orkestret i juni 1923, inden Eiberg/Ewans overhovedet kunne håndtere deres instrumenter. Ligeledes har Karl Lington (Otto Lingtons bror) været tidligt med i opløbet, men han er i den sammenhæng mærkeligt nok ikke nævnt i f.eks. Otto Lingtons egen bog fra eftersommeren 1941 "Jazz skal der til".

Men æres de, som æres bør – blandt de reelt første væsentlige og målrettede udfarende kræfter har, uanset præstationernes niveau, utvivlsomt været Marno Sørensen, som dertil havde fået en mangefacetteret uddannelse, hvilken udgjorde et velfunderet grundlag for hans selvstudie.

Marno Sørensen i sin forretning i Skoubogade

Marnos første nodestudier

Marno Sørensen blev født den 21. februar 1895, Andst Sogn, og døbt 7. april 1895 i Andst Kirke, 5 km øst for Vejen. Søn af Helene Øllegaard Jermiin, født 1860 i Terpling (død 1952), og Michael Jacob Sørensen, Raabjerggaard, Store Andst Mark, født 1852 i Gejsing (død 12.4.1930); viede i Andst Kirke 11. juli 1879. Faddere var: Gårdejer Jeppe Thuesens hustru, Store Andst Mark. Lærerinde Johanne Nielsen. Gårdejer Hans Hansen Bygvraa, Store Andst Mark, og ungkarl Christoffer Hansen Christoffersen, Gejsing. Marno var den ottende ud af en søskendeflok på tretten, hvoraf kun de ni overlevede. Hans søskende var: Kirsten Marie født 7. april 1880 (død 17.7.1981); Kirstine født 5. juli 1882 (død 2.3.1954); Søren Frederik født 21. maj 1884; Frederikke født 18. marts 1886 (død 21.3.1886); Frederikke født 28. september 1887 (død 11.5.1888); Jermine født 1. november 1889 (død 4.6.1964). Hans født 6. maj 1892 (død 24.5.1983); Karl født 18. september 1897 (død 3.9.1990); Olga Helene og død tvilling født 7. februar 1900 (død 12.9.1972); Harald født 12. august 1902 (død 1973); samt to yderligere dødfødte. Nogle søskende har senere i livet taget navneforandring til Jermiin.

I 1899 fik moderen lungebetændelse, dengang en alvorlig sygdom. Det bragtes derfor i stand, at Marno, for at aflaste familien Sørensen, en tid skulle bo hos sin mors broder, gårdejer Jens Christian Jermiin (f. 1864, Terpling) og hans hustru Karen Schelde (f. 1885, Vejrup) i Vejrup nær Terpling, 20 km nordvest for Vejen. Det midlertidige ophold kom dog til at vare elleve år.

Fra Marno var fire og indtil han var blevet femten år, varetog Jens Christian Jermiin ansvaret for Marnos opdragelse, og onklen var, som Marno selv udtrykker det, med til at forme hans livsopfattelse. Såvel onklen Jens Christian Jermiin som Marnos mor værdsatte musik, og deres far havde været landsbyspillemand.

De første instrumenter
Omkring 1904 fik Marno sit første instrument. Hans egne søskende (som Marno næppe har set meget til) havde en harmonika med ti knapper og to basknapper, men det lød forfærdeligt, når et af børnene trykkede otte diskantknapper ned og en anden de to basknapper – samtidigt! Marnos mor købte derfor harmonikaen af børnene for 50 øre og forærede den til ham - på den måde kom den ud af huset. Marno lærte snart at spille melodier på harmonikaen, og købte kort efter en ny og bedre.

Der gik dog ikke lang tid før han også ville spille violin. Den første violin købte han af byens skrædder for ti kroner samt et gammelt jagtgevær. Via studier af Nicolaj Hansens "Praktisk violinskole" og undervisning til 50 øre i timen hos degnen indledte Marno sin musikalske karriere, og det var her, at han fik "den ulyksalige idé at ville være musiker".

Femten år gammel flyttede han tilbage til sine forældre. Michael Jacob Sørensen misbilligede i højeste grad sønnens ønske om at blive musiker og så ham hellere finde en læreplads. Moderen talte dog faderen til rette, og denne gik med til, at alle hans børn hver skulle have ét tusinde kroner til uddannelse eller etablering, men når dette beløb var opbrugt, måtte de derefter klare sig selv.

Med den forholdsvis store børneflok må det dengang have været en markant pengesum at få stillet i udsigt. Michael Jacob Sørensen figurerer oftest som boelsmand (ejendomsstørrelse dermed max. 2 td. hartkorn), og Raabjerggaards drift kan næppe have skabt noget markant afkast som næringsvej. MJS's far havde været handelsmand og kan muligvis have efterladt sig lidt arv, eller måske mere sandsynligt: Helene Jermiin har haft en arveandel efter sine forældre.

Marno skulle under det ét-årige studieforløb bo hos forældrene i Bjært (familien må være flyttet fra Andst Mark – formentlig er der tale om Nørre Bjært, 3 km øst for Kolding), medens han modtog undervisning inde i Kolding. Det skulle dog vise sig, at det ikke var så let for Marno at studere musik. Når han ønskede at øve, skulle der i stedet bestilles noget, og når faderen var kommet hjem fra den daglige dont, havde Marno forbud mod at spille. Heller ikke hestene kunne tåle at høre ham øve sig ude i stalden - så ville de ikke drikke. Men når der så var gæster på besøg, blev Marno på det nærmeste alligevel tvunget til at optræde – hvilket han ikke befandt sig særlig godt ved.

Som han selv formulerede det, var han ofte årsag til misstemning i familien. Måske kunne dette faktum endda allerede have haft væsentlig betydning for, at det netop faldt i Marnos lod at måtte forlade hjemmets arne, da sygdom tyngede familien?

Violin-undervisningen foregik hos en konservatoriedimitteret lærer Laursen. Dennes betydelige uddannelse var imidlertid ikke analog med evnen til at undervise andre. Laursen syntes mere interesseret i den krone, han fik i timen, end egentlig at lære noget systematisk fra sig, og hans pædagogiske evner var sløje. Laursen foreslog imidlertid sin elev at spille sideløbende på et blæseinstrument, hvilken idé straks vakte Marnos interesse. Opfordringen var formentlig nok så meget foranlediget af, at Laursen tilfældigvis besad en klarinet, som han gerne ville af med. En C-klarinet, høj i stemning og ubrugelig i almindelig orkestersammenhæng; takket være Marnos uvidenhed fik Laursen afhændet sit temmelig uanvendelige instrument.

Netop denne episode fik senere afgørende betydning for grundelementet i Marnos forretningsprincipper, da han etablerede egen musikhandel (grundlagt 1925). Såfremt kunderne ønskede at købe et instrument, der forekom uegnet, eller som de på anden vis måtte formodes ikke at få glæde af, skulle købet frarådes. Marno betragtede sig selv som vejleder og tillidsmand og tog opgaven yderst alvorligt; han instruerede ligeledes sine ekspedienter i at efterleve denne ideologi.

Det var ofte således, at Marno tilrådede en kunde at overveje sin påtænkte anskaffelse et stykke tid, for eksempel ved at komme forbi forretningen i Skoubogade flere gange for at afprøve instrumentet. I løbet af disse besøg sporede Marno sig ind på hele det psykiske og fysiske aspekt, og udfaldet kunne eksempelvis blive: "Med den form, dine hænder har, vil du antagelig egne dig bedre til at spille bratsch end tenorbanjo!" – og så fik man, foruden banjoen, overrakt en bratsch i kasse, som man uden videre kunne tage med hjem i flere uger og afprøve i ro og mag. Marnos klare bagtanke og ekspertise var naturligvis tillige, at kunne man - ud over den praktiske diversitet - teknisk beherske et båndløst gribebræt, ja, så blev fingersætning helt anderledes problemfri hen over en instrumenthals med gribebånd.

En anden form for indlevelse var den entusiasme, hvormed Marno kunne bakke unge (jazz)musikere op. "Det lyder lovende med det band, I har dér – men der skal være mere stil over det. Se nu at få anskaffet ensartet aftenpåklædning! Straks I har taget nogle gode billeder, hænger vi dem op i mine udhængsskabe udenfor med henvisende telefonnumre osv.!" Marnos tillid, hjælp, gode råd og velvillighed var stort set ubegrænset, selv når det kneb med månedens afdrag. Dér stod han, klippefast, tålmodigt afventende, høj, rank, statelig, kridhvid manke og kridhvid arbejdskittel, udstrålende visdommens autoritet. Man var i de

bedste hænder! Trods den ubegrænsede tillid til de knap så stabile musikere blomstrede hans forretning, som blev et nærmest ikonisk pejlemærke: ”Vi mødes hos Marno!” … skulle der i en snæver vending lånes ekstra instrumenter, ja, så trådte Marno ubekymret til. Det var i sandhed de gode gamle tider! Dertil skulle kunderne altid modtages med imødekommende attitude og venlighed.

Samme fornemmelse kunne man få ved at træde ind i Musikhus Kleinert på hjørnet af Møntergade og Chr. den IX’s Gade – hvor Karl Hermann (kaldet ’Chas’, født 1901) Sieben i perfekt afstemt serviceøjemed kom én i møde, medens Kleinert-familien holdt sig i baggrunden. Hos Kleinert tog det endda et stykke tid før end man blev dus!

Beretningen om Marnos musiker-aktive levned stammer, i grovere træk, oprindeligt fra hans egen hånd – uvist med hvilket formål han nedskrev erindringerne. Trods det bredtfavnende virke er han mærkeligt nok ikke medtaget i værket ”Vor Tids Danske Musikere og Tonekunstnere” fra 1937. Og hvad der havde været endnu bedre: Når man nu var tidligt ude mht. interview af Valdemar Eiberg, hvorfor så ikke også Marno Sørensen, der var nok så selvskreven en informant …

Karrierens indledende genvordigheder

Da Marno, efter undervisning gennem et års tid, ville drøfte sin musikalske fremtid med lærer Laursen, frarådede denne ham at gå videre med idéen. Dette ændrede dog ikke Marnos beslutning om at ville være musiker. Laursen anbefalede derefter Marno - hvis han absolut ville virkeliggøre sin drøm - at rejse til Tyskland for at opnå bedre uddannelsesforhold.

I den forbindelse rådede han Marno til at tale med en musiker ved navn Peter Nielsen, netop hjemvendt fra Tyskland, som kendte forholdene for de såkaldte Stadtpfeifer (lærlingekapeller for stadsmusikanter). Nielsen satte Marno i forbindelse med en kapelmester Rudolf i Neumünster, og han fik her aftale om at tiltræde som ”jungere Musiker für weiteren Ausbildung” den 1. november 1911. I Neumünster, Slesvig-Holsten, spillede Marno for første gang i orkester. Besætningen var på 40 mand, hvoraf de fleste var lærlinge. Læretiden var fire år, hvorefter det ofte var muligt at fortsætte som fuldbefaren. En af de andre lærlinge, Ernst Froe, modtog violinundervisning hos en regimentsmusiker, og Marno fik snart lov til at følge med til disse timer (hvilket studie Marno har omtalt i rosende vendinger, idet regimentsmusikeren var en dygtig, energisk og interesseret lærer).

I oktober 1912 solgte Rudolf orkestret (åbenbart en slags institution) inklusive et antal af medlemmerne, men Marno var ikke iblandt. En søn af kapelmester Rudolf kendte to brødre i Elmshorn, Slesvig-Holsten, som havde et lærlingekapel på 32 mand. Marno rejste til Elmshorn, aflagde prøve på såvel violin som klarinet, og blev efterfølgende optaget. Man afholdt orkesterprøver hver for- og eftermiddag, og spillede til kommunale promenadekoncerter, operetteaftener i teateret, offentlig 10-øres dans, begravelser, bryllupper og sportsfester i forsvarsforeningen. Efter at have været i Elmshorn i et år søgte Marno nye veje og rejste i oktober 1913 til Magdeburg, Sachsen-Anhalt.

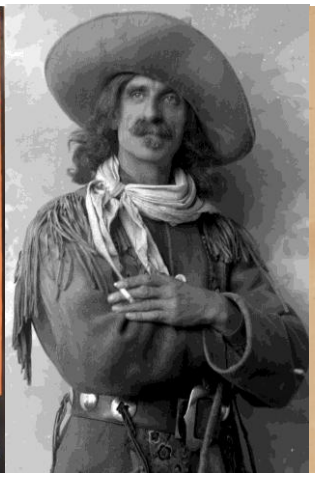
Under sit ophold i Magdeburg blev Marno syg og derfor hospitalsindlagt. Den stillede diagnose pegede på gulsot og tarmkatar. I erindringerne omtaler Marno blandt andet netop forplejningen, som tilfaldt lærlingene. Den var, i dobbelt forstand, hård kost for den unge Marno, for det lader endda ikke til, at der var tilstrækkeligt deraf, endsige nogen næringsværdi tilbage i maden. De trange kår under hans læretid førte til, at hans helbred også svigtede senere i livet.

Udskrevet fra hospitalet valgte Marno, efter uenighed med orkesterlederen, at rejse til Hamborg. I julen 1913 spillede han hos kapelmester Lomholdt, men herefter var der ikke mere at bestille. Han fik i stedet plads i Tønder hos kapelmester Heinrich Sig, hvilken bestilling indbefattede teater- og dilettantforestillinger plus assistance med lokale musikere i Bylderup Bov (disse områder hørte på dette tidspunkt under Tyskland). Som følge af uoverensstemmelser besluttede Marno at forlade Sigs orkester til fordel for et orkester i Diepholz, Niedersachsen. Den 15. marts 1914 tiltrådte han sin ny plads, men opholdet blev dog også her kort, da Marno ikke fandt opgaverne tilstrækkeligt lærerige. På trods af kapelmesterens modvilje lykkedes det Marno at rejse til Templin, Brandenburg - den ny kapelmester var her Max Beugh. I Templin var der tradition for, at musiklivet nød udstrakt bevågenhed fra højere kredse, og Marno Sørensens indhøstede erfaringer på egen krop fik ham tænkeligt til at orientere sig mod dette kulturcentrums mere velfunderede muligheder.

Men nu udbrød Den store Krig (1. verdenskrig) som følge af mord-attentatet i Sarajevo på den Østrig-Ungarske tronfølger, ærkehertug Franz Ferdinand. Tidens særdeles indviklede europæiske alliancer havde i forvejen spændt mistilliden til højeste belastningspunkt, og stormagterne provokerede ustandseligt hinanden. Den 1. august 1914 erklærede Tyskland krig mod Det Russiske Kejserrige; denne situation tvang Marno til straks at sætte kurs mod Danmark og sin familie.

Der gik dog ikke lang tid, før udlængslen på ny meldte sig. Marno Sørensen vendte sig nu mod lidt mere rolige forhold, nemlig Sverige. Han drog til Karlshamn, hvor han blev ansat som 2. violin i Cirkus Brazil Jack. Dette foretagende blev grundlagt i 1899 af Carl Max Alexander Rhodin (= vovehalsen Brazil Jack) født i Bergen 1871, stærkt inspireret af William F. Cody/Buffalo Bills' Wild West forestillinger i Europa.

Manglende betaling fik dog Marno og orkesterkollegerne til i stedet at søge ansættelse i Cirkus Adolfi, Göteborg. Dette cirkus annoncerede med "verdens mindste musikalske dværge", men Marnos forpligtelse har næppe været at leve op til dette image.

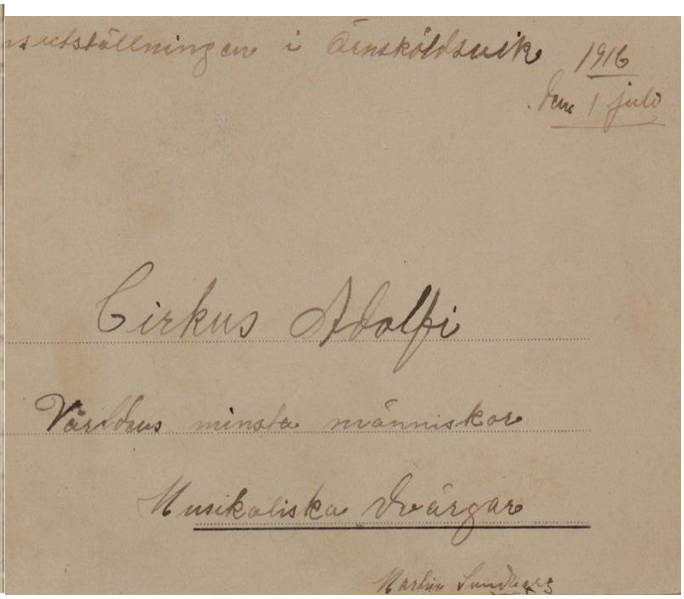

Cirkus Adolfis "små dværge"

Cirkus Adolfi har från lördagen fått sitt program tillökadt med ett flertal nya nummer af hvilka åtskilliga äro riktigt bra. Så t. ex. voro båda handekvilibristerna väl förtjänta af det bifall, hvarmed deras med osviklig säkerhet utförda prestationer mottogos. Bruno-truppen visade sig ock bestå af fulgoda krafter på akrobatikens område, där den kvinnliga medlemmen ingalunda ställdes i skuggan af sina manliga kolleger. Den 16-årige tenoren, på programmet kallad "Lille Caruso", var det verkligen synd om, ty något otacksammare för en sångare — den skönlockige ynglingen befanns ha en vacker och redan skolad röst — än att stå på en cirkusarena och föredraga operaarior, ackompanjerad af ett mer eller mindre godt cirkuskapell, kan väl näppeligen tänkas. Trots de miserabla akustiska förhållandena klarade sig den unge mannen dock bra och till den fullsatta publikens stora belåtenhet, som utlöste sig i smattrande applåder efter hvarje nummer. De båda nytillkomna musikaliska klovnerna kunde ha varit roligare.

Men ak, uanset opgavens art, blev det endnu et kort bekendtskab, da direktør Adolfi ultimo januar 1916 truede med at finde erstatning for Marno. Han kom på et tidspunkt selv direktøren i forkøbet og fandt engagement i ”Norrlandets elegantaste biograf” Maxim i Luleå, helt inderst oppe i den Botniske bugt.

MAXIM

Telefoner: Maxim 193. Bostaden 193.

Program

Fredag den 4 Februari

A.-B. Sv. Biografteaterns Veckorevy

N:o 17

TREDJE ÅRGÅNGEN.

Innehåller bl. a.: FAST I ISEN. Gränges bergsbolagets nya isbrytare Simson försöker bryta loss engelska ångaren Dunrobin, som legat i Luleå hamn sedan krigsutbrottet. Ångarens plåt var emellertid för tunn för påfrestningen av den 15 tum tjocka isen.

Dresden. Alstadt.

Léonce som trädgårdsmästare

Tur i otur

Petter som vedhuggare

Barn äga tillträde.

Biljettpris 50 öre 1:sta plats, 35 öre 2:dra pl.

Barn under 12 år 15 öre, under 15 år 25 öre.

KÖP KUPONGBILJETTER I HÄFTEN OM 10 STYCKEN:
Andra plats kr. 2:60. Första plats kr. 3:60.

Förevisningar Måndagar—Fredagar kl. 6—10 e. m. Lördagar kl. 6—11 e. m. Söndagar kl. 3—5 och 6—11 e. m.

Luleå 1916. Tryckeri-A.B. Norrskenet

VÄND!

Maxims program februar 1916, som Marno Sørensen har spillet underlægningsmusik til

Marno vendte hjem til Danmark medio maj 1916, fordi han havde modtaget indkaldelse til session. Her oplyste han om en hjertefejl, og da han yderligere blæste træ og ikke messing, fandt militæret ingen umiddelbar anvendelse for hans evner eller person.

Det lykkedes fortsat ikke Marno at finde indtjeningsmuligheder i Danmark. Han vendte derfor hurtigt tilbage til Sverige; denne gang Malmberget, helt oppe på den anden side af Jokkmokk, langt nord for Luleå. Her blev han på ny ansat i en biograf, formentlig også et Maxim teater, hvor han arbejdede vinteren over. Omkring 1. juni 1917 blev han tilbudt engagement i Folkets Park, hvor han et par timer hver dag spillede op til dans, om søndagen både eftermiddag og aften (antagelig som medlem af et orkester).

Folkets Park, Malmberget, 1917

Den vel største danske sikringsstyrke nogensinde blev etableret i netop disse år som følge af verdenskrigen. Så Marno modtog en ny indkaldelse til session, hvorfor han i foråret 1918 atter drog til Danmark, og denne gang blev indrulleret i hæren. Marno ansøgte om at aftjene sin værnepligt som musiker ved regimentsmusikkorpset i Roskilde, hvilket blev imødekommet; han må være begyndt som musiker ved 8. regiment med det samme, idet han bliver optaget som medlem af Dansk Musiker Forbund den 8. maj 1918. Gerningen i Roskilde afsluttedes ca. 1. september 1919. Mobiliseringen klingede hurtigt af efter krigsophøret, da det var en voldsom økonomisk belastning. Det vides ikke, hvorledes Marno var beskæftiget derefter – men den 20. januar 1920 registreres han på adressen Hummergade 17,3., Kolding, hos fam. Salversen; den 27. marts flytter han til nyt logi, også i Kolding.

Men han må have skabt respekt i kraft af sine evner, for i påsken 1920 blev han indkaldt igen, og Marno var medlem af det militære musikkorps, der den 10. juli spillede ved den gamle grænseovergang ved højtidelighederne i forbindelse med genforeningen af Sønderjylland, markeret ved at Chr. X, sammen med prinserne Frederik og Knud, alle til hest, red ind i den genvundne del af riget. Dronning Alexandrine og prinsesserne Thyra og Dagmar fulgte efter i stor åben hestetrukken d'Aumont Wienerkaret. Ifølge notater hos www.danskmilitaermusik.dk har dette nu været 7. Regiments Musikkorps under ledelse af musikløjtnant Ludvig Makwarth. Befolkningens tilstrømning, ikke alene fra egnen men også store dele af landet, var enorm. Foruden den militære musik (der var indforskrevet fra hele landet og i dagevis forinden dislokerede/kantonnerede mod Sønderjylland) spillede andre orkestre (ej uniformerede) dannede af veteraner samt soldater- og garderforeninger. Efter at 7. Regiments Musikkorps musiceren ophørte, blev

dettes medlemmer tilsyneladende udkommanderet til at flankere kongens videre ridt som en slags livvagter, også for prinserne. Dette fremgår af flere billeder fra dagen.

På et fotografi (postkort?), som Marno fandt hos en marskandiser mange år senere, ses efter sigende både Chr. X og Marno Sørensen. Desværre er det ikke lykkedes at identificere dette billede med sikkerhed. Men det efterfølgende viste foto kunne være et endda særdeles godt bud.

Af de to flankerende uniformerede personer t.v., er det utvivlsomt Marno Sørensen, der ses bagerst.
Lige efter Kong Christian er det prins Frederik og prins Knud til hest.

7. Regiments Musikkorps anes opstillet til højre ud for fanestangen, hvor der ses 7-8 af medlemmerne.
Hele korpsbemandingen har været ca. 15-20 personer.

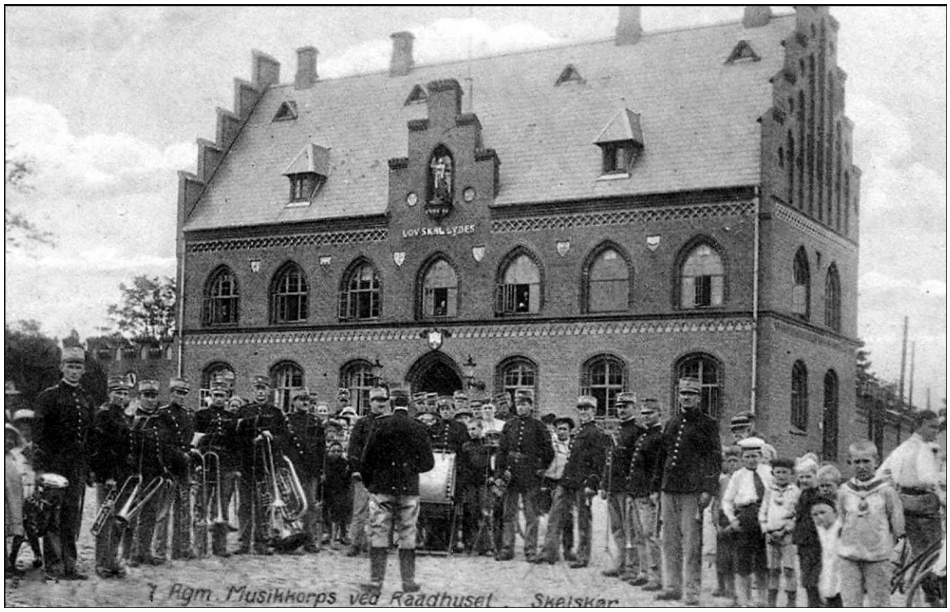

Men inden vi forlader Marno Sørensen i uniform, skal lige vendes et par spørgsmål:

Hvornår fik Marno kendskab til og interesse for saxofonen som et instrument, han eventuelt var interesseret i at spille på? Er Marno eventuelt via sin militærtjeneste blevet bekendt med stabshornblæser, løjtnant og musikdirektør Jens Christian Norups forsøg med en musikkorps-saxgruppe allerede i 1903-05 (4. Regiment, Sølvgade Kaserne)? Har han bemærket avisannoncer eller reklamer i Kraks Registre? Eller ser han vitterligt ca. 1920 for første gang en saxofon i vinduet hos Musikhus Kleinert?

Her ses musiker Oluf Willumsen i 1924 – han var trompetist i 8. Regiments Musikkorps fra juni 1921 til 1932.

7. Regiments Musikkorps koncerterer foran Skælskør Rådhus ca. 1920 dirigeret af løjtnant Ludvig Makwarth. Marno Sørensen synes ikke at være til stede – eller er han nr. 4 f.h.?

Marno Sørensen må have lært Oluf Willumsen at kende under sin militærindkaldelse – de har begge været i 8. Regiments Musikkorps (men spørgsmålet er, om de har været dér samtidig, eller der har været en anden relation?) - for Willumsen blev uddannet på saxofon hos Marno Sørensen (i København) og siges at være den første altsaxofonist udenfor København, der kunne beherske instrumentet.

Dermed må han have været den allertidligste elev hos Marno Sørensen, og for det andet MEGET tidligt ude for at være provinsmester! Trods dette sidste er der endnu ikke sporet oplysninger om hans orkestervirke på saxofonen. Marno købte sin første saxofon hos Musikhus Kleinert ca. maj 1921, og begyndte samtidig et selvstudium. Har han delt erfaringerne med og samtidig oplært Oluf Willumsen?

7. Regiments Musikkorps inklusive Marno Sørensen opstillet til højre for æresporten.

Marnos første år i København

Efter militærtjenestens ophør, formentlig endnu i sommeren 1920, drog Marno mod København, hvor han den 29. juli melder adresse til Gråbrødretorv 8,3., hos fru Iserhorst. I hovedstaden fandt Marno et job i en noget anden niche af underholdningsbranchen, end han førhen havde afprøvet – han blev hyret som violinist i 'Café Marstal', beliggende Nyhavn 40 i kælderen. Sammenhængen desværre ukendt.

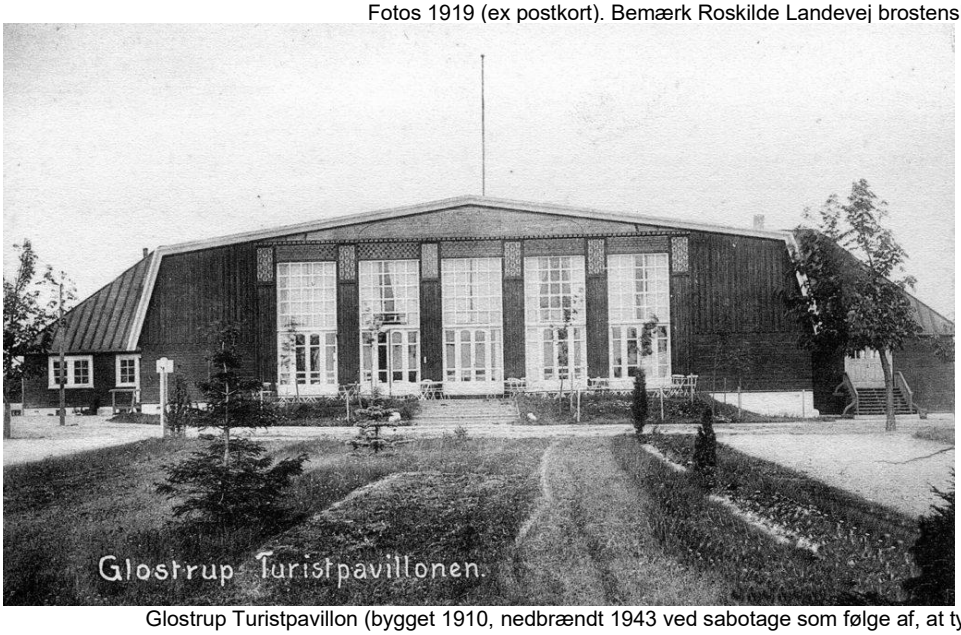
Endnu engang flytter han til et nyt værelse, Åbenrå 16,3., København K., hos familien Holm.

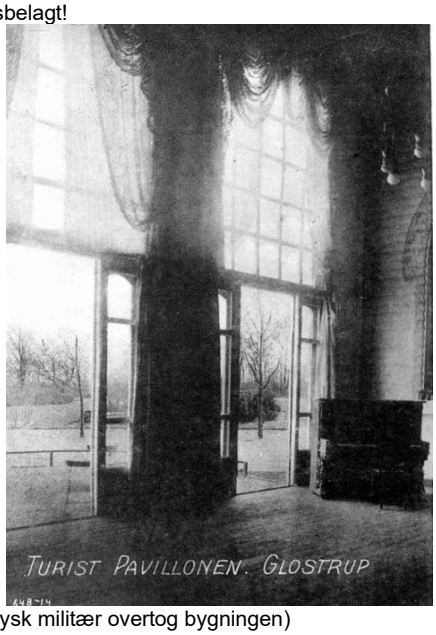
I 'Café Marstal' blev han en dag (i 1920, beretter Marno selv) kontaktet af banjoisten Robert Radford, der ønskede at engagere ham til en gruppe, der skulle spille i Turistpavillonen, Hovedvejen 41, Glostrup. Dette etablissement, i daglig tale kaldet "Turisten", var noget større end en forventet pavillon – faktisk en enorm træbygning, hvor driften var baseret på hotel- og restaurationsvirksomhed i elegante lokaler. I tilgift omfattede grundarealet, hvortil der var udsigt fra bygningens bagside, det område med haveanlæg og sø, der i dag er kendt som Glostrup Bypark.

Engagementet af Radfords trio må have været en for tiden særdeles vovelig markedsføring.

Fotos 1919 (ex postkort). Bemærk Roskilde Landevej brostensbelagt!

Glostrup Turistpavillon (bygget 1910, nedbrændt 1943 ved sabotage som følge af, at tysk militær overtog bygningen)

På dette tidspunkt residerede Radford åbenbart allerede i Flæsketorvets Restaurant (indehaver hr. Johansen, Syndergaardsgade 5, dér hvor Falck-huset i dag ligger). Radford havde berejst udlandet gennem 15 år som danser og artist og kom tilbage til Danmark omkring 1920. Han var en erfaren mand med fingeren på pulsen og flere jern i ilden indenfor den liden smule jazzprægede tiltag, der spirede hist og her, og blev derved tillige involveret i adskillige af tidens mere dristige musikalske aktiviteter.

Radfords aftale med restauratør Johansen indbefattede tre mand, men hvorfor Radfords valg lige netop faldt på Marno, findes ikke nærmere beskrevet. Det kan med sandsynlighed antages, at Marno under sine engagementer i Sverige har hørt og tilegnet sig en vis frirytmisk melodifrasering, hvad der ville have været naturligt nok at anvende i især biograferne samt i Folkeparken, hvor der kunne opstå behov for en vis tilpasning efter øjeblikkets sammentræf i filmens handling. Denne ubundethed, eller decideret lettere fri improvisationsmæssige tilgang i melodiforedraget, har måske fået Radford til at spidse ører.

For et eller andet må rent stilistisk have været kendetegnende for Marnos musikalske udvikling og dermed Radfords reaktion. I første omgang var det meget naturligt forudsat, at Marno skulle medvirke på violin. Efter nærmere udspørgen afslørede Marno, at han også spillede klarinet. Radford var derefter

interesseret i at vide, om han blæste saxofon? Marno medgav, at han havde tænkt sig at anskaffe en saxofon, men at han endnu ikke havde købt en sådan.

Faktisk havde Marno set en saxofon i udstillingsvinduet hos Musikhus Robert Kleinert, Christian d. IX's Gade 7 – og Kleinert havde kun det ene og samme eksemplar. Uanset Radford pressede på, understregede Marno, at han først ville påtage sig udgiften, når der forelå en kontrakt på engagementet i Turistpavillonen.

Radford fik kontrakten bragt i stand (maj 1921?), og Marno anskaffede derpå vidunderet – en altsaxofon.

Samtidig må Radford have indlemmet Marno Sørensen i sin gruppe i Flæsketorvets Restaurant. Trioen bestod af en norsk pianist ved navn Brandall, Radford på mandolin, banjo og hawaii-guitar, og Marno på violin og saxofon. Dette sidstnævnte engagement konkret omtalt i Vore Herrer, september 1921.

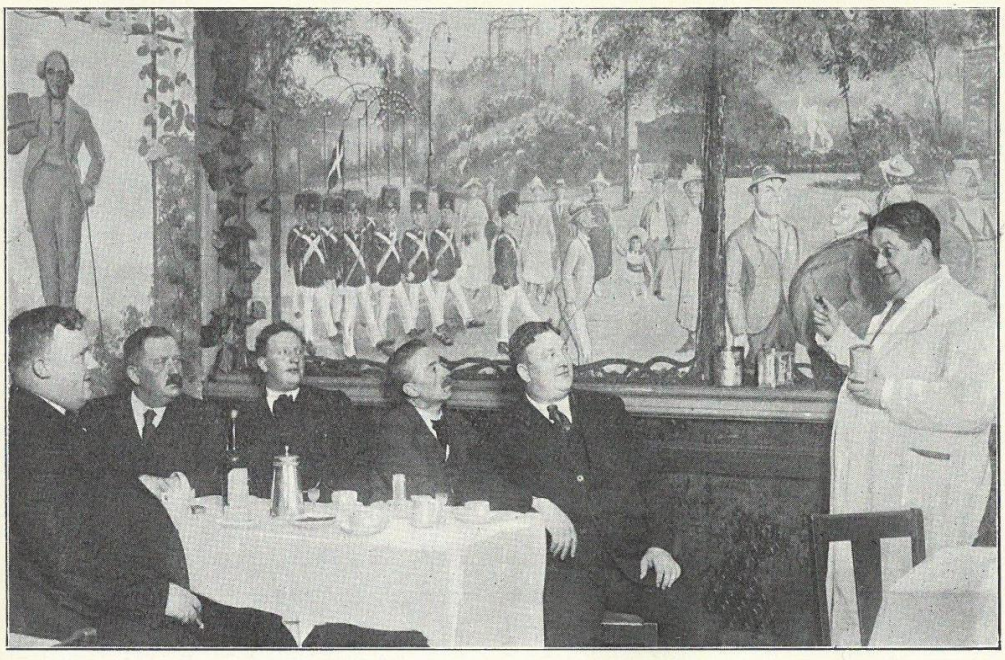
I Midten holder alle Købernes Vogne, tilvenstre har vi Flæskehallen, tilhøjre ser vi den lille By, hvis Forretninger og Kafeer er skudt saa hastigt op.

Syndergaardsgade, Flæsketorvet, fra 'Vore Herrer', september 1921. Kvæg-/slagtehaller t.v., caféer/forretningsdrivende m.v. til højre.

EN RESTAURANT MED TIVOLI-UDSMYKNING

Tivoli har uigenkaldelig lukket sine Porte. Men vil man nu i Efteraarets og den kommende Vinters mørke Aftener genkalde Mindet om den smukke Have og den dejlige Tid, der svandt, begiver man sig ... ja, kære Læser, De aner næppe *hvorhen*. Betragt en Gang Billedet. Vi har taget Linie 4 eller 10, og er staaet af ved Syndergaardsgade, bagved Glyptoteket. Nu befinder vi os paa 1. Sal i Nr. 5, i Flæsketorvets Restaurant. Men drømmer vi, eller er det Virkelighed? Vi er jo i Tivoli! For Enden af den store Sal troner Koncertsalen, dér til venstre ligger jo Paafuglteatret, til højre har vi Bodega med sine Tønder, og lidt længere fremme „Røde Lygte". Og foran Agerups lille populære Kafé ser vi et Par Skikkelser, som vi synes, vi kender ... rigtigt! Stribolt og Frederik Jensen, Inkarnationen af rigtigt Københavner-Humør.

Den Mand, som med bred, flotte Pensselstrøg har fremtryllet hele denne festlige Udsmykning, der leder Tanken hen paa et Kunstnerkarneval eller en af Tivoli-Foreningen „Vi"s berømte Fester, er saamænd ingen anden end Nørrebros evigglade Jørgen Lund. Alverden ved jo, at „Jørgen" ikke alene kan være morsom paa Scenen. I sin Fritid forstaar han at udnytte sit Pund som Dekorations- og Hurtig-Maler. Det var derfor en glimrende Idé, da Indehaveren af „Flæsketorvets Restaurant" Hr. Johansen en Dag i Sommer foreslog Jørgen Lund at skabe en festlig Tivoli-Ramme om sit Lokale. Og Jørgen gik straks til Værket med vanlig Arbejdsglæde. Ikke blot Tivoli-Bygninger, grønne Træer og Publikum'ere har han malet paa Væggene. Men tillige en Række af Pantomime-Forestillingernes klassiske Figurer: Pierrot, Harlekin, Kolumbine... og naturligvis Tivoli-Garden.

— — I de tidlige Morgentimer gæstes Restauranten af bredbringede Mænd fra Flæsketorvet. Men mod Aften skifter Lokalet Karakter. Musiken spiller op! Hr. Radford trakterer Banjo og Hawaiian, ved Flyglet finder vi Hr. Brandall, som i 10 Aar var Kapelmester i Kristianias „Dovrehal", og Hr. Marno Sørensen veksler mellem Violin og Saxofon. Som de kan spille disse tre! Og deres glade Musik virker smittende paa Ungdommen. En Foxtrott eller One-step mellem Bordene bliver Resultatet. Ja, hvem skulde tro, man kunde opleve sligt i Syndergaardsgade! Men Sagen er: Flæsketorvets Restaurant henflytter os ikke blot til Københavnernes Sommer-Have, den præges ogsaa af det uforfalskede Tivoli-Humør.

Kasander

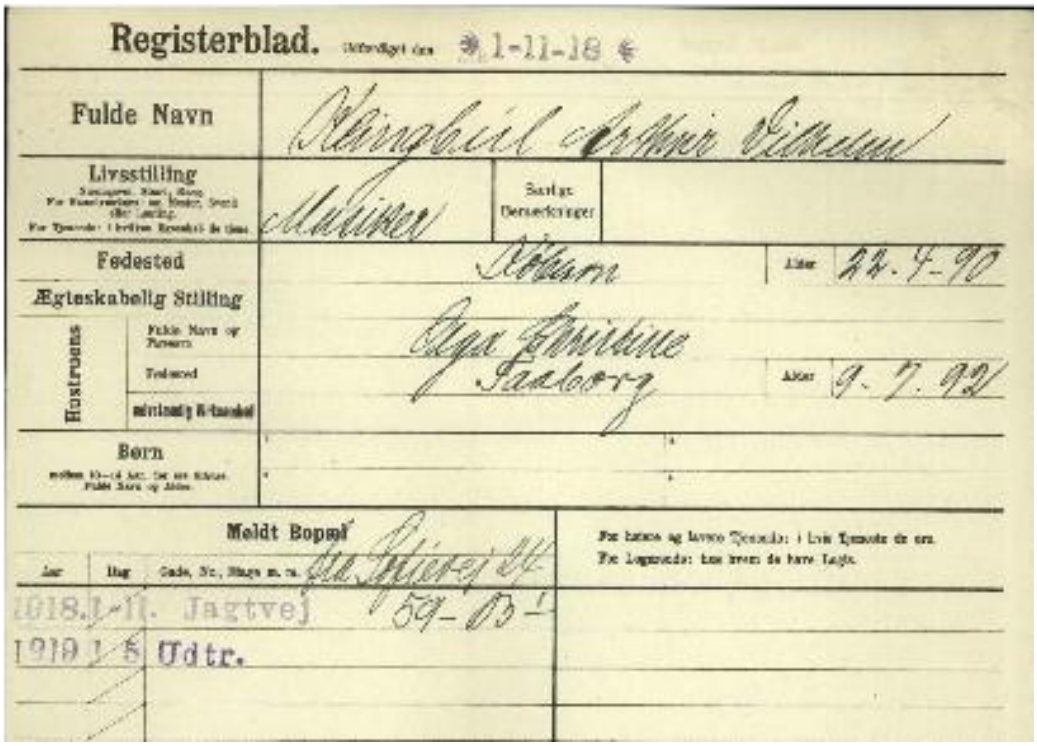
Notits fra 'Vore Herrer', september 1921. Bemærk omtalen af Radfords trio; og udførligt: " … Hr. Marno Sørensen veksler mellem violin og saxofon."

Flæsketorvet med kvæg- og slagtehallerne og Syndergaardsgade langs med slagtehallerne nederst t.v. i billedet; Politigården t.h.
Alt byggeri beliggende i fotoets venstre halvdel er i dag nedrevet – indtil flere gange.

Omkring årsskiftet 1920/21 havde Marno mødt sin første kone, Maren Mortine/(Cathrine?) Eugenia Alfast Egeriis, kaldet Tine, født i Besser Sogn, Samsø, den 15. januar 1895. Hendes forældre var snedker Kristian Hendrik Egeriis og Karen Jensen.

Tine og Marnos forhold blev tinglyst 1., 8., og 25. september 1921, og sidstnævnte dato blev de viet i Blågårds Kirke af pastor Schrøder. Forlovere var inkassator Christian Wilhelm Emil Salversen, Nikolajgade 30, og musiker Arthur Wilhelm Klingbeil, Sofievej 23B,4.

Registerblad. 1-11-18

Fulde Navn: Klingbeil Arthur Wilhelm

Livsstilling: Musiker — Særlige Bemærkninger:

Fødested: Aabenraa — Alder: 22.7.90

Ægteskabelig Stilling

Hustruens: Fulde Navn og Pigenavn: Inga Christine Isaberg — Alder: 9.7.92

Børn

Meldt Bopæl

Aar	Dag	Gade, Nr., Etage m. m.	For Indtrin og fuldstændig Tjenestid: i hvilke Tjenester de ere. For Logerende: hos hvem de have logeret.
1918	1-11.	Jagtvej 59-03	
1919	1/5	Udtr.	

Klingbeil synes mere at have været en god ven end en betydelig musiker.

På det tidspunkt boede Marno og hans viv allerede i Baggesensgade 27/st. (nu saneret), hvor de var flyttet ind den 6. september og havde købt en marskandiserforretning (muligvis endelig overtaget fra en hr. Bjørnlund den 1. november), der også blev indrettet til bolig.

Registerblad. Udfærdiget den 20' Januar 1920.

Fulde Navn	Sørensen, Marno
Livsstilling (Næringsvei, Stand, Rang. For Haandværkere: om Mester, Svend eller Lærling. For Tjenende: i hvilken Egenskab de tjene.)	Musiker. — Særlige Bemærkninger:
Fødested	Andst — Alder 21/2 1895.
Ægteskabelig Stilling	
Hustruens: Fulde Navn og Pigenavn	— " — Catharina Eugenia Besser
Hustruens: Fødested	— Alder 15/1 95
Hustruens: selvstændig Virksomhed	
Børn (mellem 10—14 Aar, der ere tilhuse. Fulde Navn og Alder.)	1 — 2 — 3 — 4

Meldt Bopæl

Aar	Dag	Gade, Nr., Etage m. m. Kolding	For høiere og lavere Tjenende: i hvis Tjeneste de ere. For Logerende: hos hvem de have Logis.
1920	20/1	Hummergade 17-3'	hos Salversen.
"	29/3	Kolding	
"	29/7	Brogrødretorv 8 3	Aru Isserhorst
"20	4/10	Nabevaa 16	Kolding
20-1-11	Do	Do	
21	1/3	do 16 - 3	
"	6/9	Baggesensgade 27 M	Bjørnlund 1/11 21

Marno Sørensen antagelig foråret 1921, med altsax og vel en C-melody sax

Marno syntes godt om at spille saxofon, men han havde selv måttet finde ud af, hvordan den fungerede, da der ikke fandtes nogen saxofonlærere på daværende tidspunkt. Der var heller ingen vejledning for instrumentets tone.

I løbet af vinteren 1921-22 blev Radfords trio engageret hos Café Viktoria, der lå på 1. sal på hjørnet af Viktoriagade og Vesterbrogade. Denne bestilling blev af kortere varighed, da værten foreslog en gagenedsættelse.

Foto t.v. fra 1905 (dengang Café Rosenaa) af hjørnet Viktoriagade/Vesterbrogade (bygningen eksisterer endnu), hvor Radfords trio havde et kortere engagement vinteren 1921-22.

I foråret 1922 blev Marnos hustru Tine syg, og de valgte derfor at sælge marskandiserforretningen igen og den 1. maj flytte ind i en fremlejet lejlighed på Strandboulevarden 74,2. Senere, den 12. oktober samme år, lykkedes det parret at finde deres egen lejlighed i Birkegade 6,1 på Nørrebro, der desuden var et bedre byggeri (end korridor-ejendommen i Baggesensgade). Den 6. december 1923 (andre kilder fejlagtigt 1922) øgedes familien Sørensen med datteren Else Marno Sørensen (døbt 30. december 1923 i Skt. Johannes Kirke; død 22. december 1987).
Fra påsken 1922 og hen over sommeren blev Robert Radfords Jazz-Jazz Band engageret til Carlsberg Pavillonen, men man havde nu pianisten Svend Kørgen Læsøe med i stedet for Brandall. Læsøe (et navn, der ikke kendes i andre sammenhænge) forblev i orkestret sommeren igennem.

”Carlsberg Pavillonen, sommeren 1922, fra venstre: Mr. Johnson, Robert Radford, Svend Læssø og Marno Sørensen med C-melody sax” - dette er Erik Wiedemanns referencer. Billedet synes ikke på original vis at være gengivet i andre kendte publikationer. Pianistens navn staves dog på flere måder ved andre omtaler af dette engagement. Billedet her har således i mange år stået som noget nær det ikoniske symbol for den tidligste danske jazz – så det må være på tide så vidt muligt at få de korrekte oplysninger på plads.

Først og fremmest, hvad fortæller selve den billedviste og trykte information: ”Jazz-Jazz Band” er en for den tid ret almindelig betegnelse for stilen, og da det nu konkret vides (bl.a. fra Marno Sørensens notater), at Radford var den nominelle orkesterleder, er det rimeligt nok, at orkestret hos EW er blevet navngivet ”Robert Radfords Jazz-Jazz Band”. Det kan tilføjes, at Radford ofte finkæmmede i hvert fald det sjællandske område for netop at opspore brugbare, talentfulde musikeremner til sine forskellige bands og dertil besad storartet sans for at opnå alskens jobs, hvor andre ikke vovede eller så mulighederne; Dog, hvorvidt orkesternavnet er korrekt, vides faktisk ikke. Så langt så godt.

Wiedemann oplyser ikke, hvor han har sine oplysninger fra. Men i nederste højre hjørne ses påskrevet: ”Eneret Jespersen og Kyhlensø”. D’herrer fotografer havde dengang et velrenommeret/velbesøgt ”Atelier New York” på Østerbrogade 72, København Ø., og fremstillede ud over regulære portrætter og topografiske fotos bl.a. også postkort og billedvisitkort. Så vidt vides er Jespersens & Kyhlensøs billedarkiv bevaret, men det er så omfattende, at en gennemsøgning vil være en umådelig tidrøvende, og måske dertil resultatløs, opgave. Men ordet ’eneret’ peger i retning af, at orkesterbilledet kunne være et reklamepostkort, evt. gengivet i en avisomtale af det pågældende arrangement. En del af EWs info kunne dermed stamme fra pressen, da den næppe i så detaljeret grad ville være påtrykt postkortets bagside. Engagementet af Jespersen og Kyhlensø som fotografer peger stærkt i retning af Tuborg-området og ikke Carlsberg-området på Vesterbro, tre gange så langt væk.

Det bringer eftersporingen videre til Ews anførte stedbetegnelse ”Carlsberg Pavillonen”. Umiddelbart burde navnet indikere en lokation ved bryggeriet på Vesterbro, København, men navnet ”Carlsberg Pavillonen” er fuldkommen umuligt at opspore, også i KRAK. Trine Bertelsen kalder udtrykkeligt lokationen ”Carlsberg Pavillonen på Strandvejen”, hvilket ikke gør det nemmere – men til gengæld fandtes der en ”Tuborg Pavillon”, Strandvejen 70, Hellerup, lidt før Callisensvej, etableret i 1883.

På de større udfaldsveje fra København skød såkaldte pavilloner op (allerede sidst i 1800-tallet) i en afstand af 10-15 kilometer fra Københavns centrum som yndede udflugts- og turistmål for bilister. ”Tuborg Pavillon” var imidlertid bryggeriets egen idé, til stor misnøje for nærliggende udskænkningssteder, der jo købte deres bryg fra Tuborg, og derfor følte sig udsat for illoyal konkurrence. Der var heller ikke tale om et mindre telt, men et etablissement af anseelig størrelse og med plads til op mod 1.000 gæster.

Nu (april 2026) er der endelig kommet nogle fakta frem i dagens lys.
En beskrivelse lyder således: Carlsberg Pavillonen på Strandvejen nr. 20 (arealet for længst dækket af nyere etageejendomme) er en gammelkendt Café og Restaurant, der i fordums dage kom ind under begrebet traktørsted, og som sådan var stærkt besøgt. Hvilken nutidskøbenhavner kender ikke også Carlsberg Pavillonen fra de varme sommerdage ud ad Strandvejen, når det første holdt blev gjort – og man bænkede sig i den gamle have for at få den første hjertestyrkning. Etablissementet er moderne og hyggeligt indrettet, og kan altid modtage såvel større som mindre selskaber. (Man må af omtalen forstå, at sådan en automobilkøretur var temmelig strabadserende!)

Carlsberg Pavillonen, Strandvejen 20 (ikke at forveksle med Tuborg Pavillonen, Strandvejen 70)
Underholdningen var udendørs, og foregik derfor i dagtimerne.

Hermed kommer engagementet og musikerne på tale: Radford har haft forholdsvis stærke kort på hånden, idet han overfor restauratøren i Hellerup har kunnet henvise til det succesfulde engagement på "Turisten" i Glostrup (se maj 1921 ovenfor). Marno Sørensen husker såvel engagementet i Glostrup som "Carlsberg Pavillon" i sine erindringer. Det bevises yderligere ubetvivleligt af det eksisterende fotografi/postkort samt af en langt senere registreret udtalelse fra janitsharen.

Hvad angår besætningen kan alle 4 mand, og ikke kun 2, nemlig nu nøjagtigt navngives (og 'Mr. Johnson' må tilskrives et sjusket pressereferat): Joseph Elisha Brown, trommer. Robert Radford, banjo. Svend Jørgen Læsø, piano. Marno Sørensen, saxofon.

I Frederiksborg Amts Avis 4. august 1973 fortæller Brown i et længere interview, at han "en tid spillede sammen med Marno Sørensen, der senere åbnede musikforretning." Dette er netop lejligheden, og hans udsagn bekræfter Marnos aktivitetsforløb samt at engagementet har varet "en tid", nemlig hen over sommeren 1922. I øvrigt kan det ved billedforstørrelse ganske tydeligt afgøres, at personen på billedet har stor lighed med Joseph Brown. Den på stortrommeskindet påmalede udsmykning er ganske tilfældig – desværre omtaler Brown ikke lokationen.

Pianisten er f.eks. også navngivet som Svend Kørgen Læssøe, men iflg. Politiets Registerblade er det rigtige navn Svend Jørgen Læsø. Han er født i København den 8. marts 1896, registreret som pianist og stud.pharm. Gift med Else Johanne Marie Læsø. I 1922 boende hos forældrene Sønder Allé 2/st., Valby. Han har åbenbart været en habil amatørpianist, som Radford har hørt et eller andet sted og taget under sine vinger. Fader Læsø var overbetjent, og har givet ikke været begejstret for sønnens metier, idet der var megen uro med tilhørende politiopbud omkring det ny jazz-fænomen. Svend Jørgen Læsø forsvinder da også ud af billedet efter dette engagement, måske i højere grad fordi han fuldender studiet med afgangseksamen, og blot har haft brug for at forstrække sit indkomme midlertidigt under studiet med denne bibeskæftigelse.

Musiker Kai Helmuth (= formentlig Kai Aage Helmuth, Saxogade 89, født 19.04.1902, instrument ukendt) fortæller i DMT 16. oktober 1941, at han i året 1924 ("året efter Radfords gruppe") var engageret i "Carlsberg Pavillonen på Strandvejen" sammen med Gerold Bernstein, der spillede C-melody og Eb-alt saxofoner. Samtidig bekræfter han, at Radford også i 1923 havde saxofon i sin gruppe.

I efteråret 1922 opnåede Radford og Sørensen engagement i 'Café Libelle', Vesterbrogade 69, frem til januar 1923, resten af besætningen uvis.

Kai Ewans fortæller i et EW-interview 16.5.78, at han hørte Marno spille i 'Café Libelle', dvs. i perioden c. september-december 1922. Han mener, at han da allerede havde købt sin egen Eb-alt hos Musikhus Kleinert i 1921. Men samtidig siger Ewans, at han fik lov til at øve sig må Eibergs instrument, indtil han fik råd til at købe sin egen saxofon. Eiberg får sin saxofon c. juni 1923 (Eiberg siger, at det var en Eb-alt, Ewans siger, at det var en C-melody). Det lyder unægtelig som om, at Ewans adopterer en blanding af Marno Sørensens og Eibergs instrumentindkøb som sit eget – med en betydelig tidsmæssig forskydning.

I mellemtiden var Radford og Marno begyndt at spille ret ofte i Etablissement 'Café National' fra kl. 17.30 og to timer frem. Her drejede det sig om balmusik med kapelmester Henrik Clausen. Ifølge Vilhelm Gaaser dannede Henrik Clausen på eget initiativ sit 'Diamond Jazz Band' i 1924 på basis af en vis efterspørgsel indenfor den musikkategori. Clausen selv havde ikke flair for musikstilen, og derfor blev Robert Radford hyret som en slags frontfigur i såkaldt jazzsammenhæng, medens Clausen holdt sig i baggrunden – især hvis man spillede med mindre besætning, hvor det var lidt malplaceret med direktion. Men tidspunktet for Radfords og Sørensens tiltræden må nærmere have været januar 1923, så Clausen har måske været lidt tidligere i gang end Vilhelm Gaaser husker det.

På samme tidspunkt medvirkede Radford+Sørensen i det tidlige forår 1923 i Scala Teatrets operette "Den glade enke" med Arne og Liva Weel i hovedrollerne. Man udsendte "Enkevalsen"/"Nu til Maxim jeg gaar" på Polyphon S42067, sent i 1922; ved aflytning høres ikke umiddelbart banjo eller saxofon, hvorfor Radford og Marno næppe akkompagnerer på disse to sider.

Diamond Jazz Band. Stående f.v.: Gaetano Galdi, basun (med opadrettet schalstykke længe før Dizzy Gillespie – dette var en basun af særligt svensk mærke). Ukendt violinist. Ukendt trompetist (muligvis senere med Ove Lindgren). Kristian 'Zigeuneren' Nielsen, bjo. Henrik Clausen, ldr. Siddende f.v.: Ukendt, sax. Marno Sørensen, sax. Robert Radford, bjo. Ejler Grelck Hansen, pno, og Carl Alfred Danielsen, dms. Dette billede er taget omkring primo 1923, og Vilhelm Gaaser er IKKE med – han må derfor være begyndt senere, end han selv husker.

Liva var endnu frk. Liva Olsen, og stod efter de første par års virke hos Scala Teatret lige foran sit helt store gennembrud.

Knud Jensen (her i Wivel) sidst i 1920 - han begyndte at spille sax i 1919 hos Marius Hansen

I foråret 1923 blev Radfords Jazz-Jazz Band re-engageret til Carlsberg Pavillonen – også her ukendt besætning, formentlig med erstatninger for Joseph Brown og Læsø. Marno var på dette tidspunkt vel anerkendt som saxofonist, og tilbud begyndte nu at indløbe af sig selv. Faktisk, erindrer Marno Sørensen, ophobedes engagementerne i så stort et antal, at det nærmest kun var muligt for ham at holde fri juleaften.

I samme periode må Marno også have været engageret med Olympias Orkester, der var under ledelse af Launy Grøndahl. I dette orkester sad tillige Knud Jensen (ex Marius Hansen, Wivel), klarinet og C-melody sax. I perioden juni/juli 1923 indspillede man en række optagelser for A/S William Farre, Amagertorv 16, København K., udsendt på Disque Pathé i valseform, sidenhen også på hill-and-dale 78'-plader. Børge J. C. Møller udnævnte i 1945 i sin "Dansk Jazz Discography" et par af disse titler til at være den først indspillede jazzplade i Danmark. For det første protesterede Launy Grøndahl voldsomt og udtalte, at såfremt det var jazz, så var han ikke selv bevidst derom – og i øvrigt brød han sig ikke om jazz. For det andet er det svært at opfange ret megen rytmisk intensitet på nævnte sider. Det er måske endda tvivlsomt, hvorvidt Børge J. C. Møller nogensinde selv havde hørt pladerne, da de kun findes i få eksemplarer (Grøndals egne eksemplarer doneret til National Diskoteket i Århus).

Valse (cylinder)-udgaverne af disse indspilninger er ikke fundet. Pladerne udgør såkaldte dubbings, da selskabet har overspillet dem fra valserne. Overspilningen har ikke kunnet eliminere støjeffekten, der derfor kan variere fra plade til plade alt efter anvendt matrice.
Marno Sørensen spillede under Launy Grøndahl sidenhen i 1930'erne. Man kunne derfor stille et lille spørgsmålstegn ved Børge J. C. Møllers oplysninger om Olympia Orkestrets besætning – er der forvekslet årstal eller lignende? BJCMs kilder vurderes imidlertid at være korrekte.

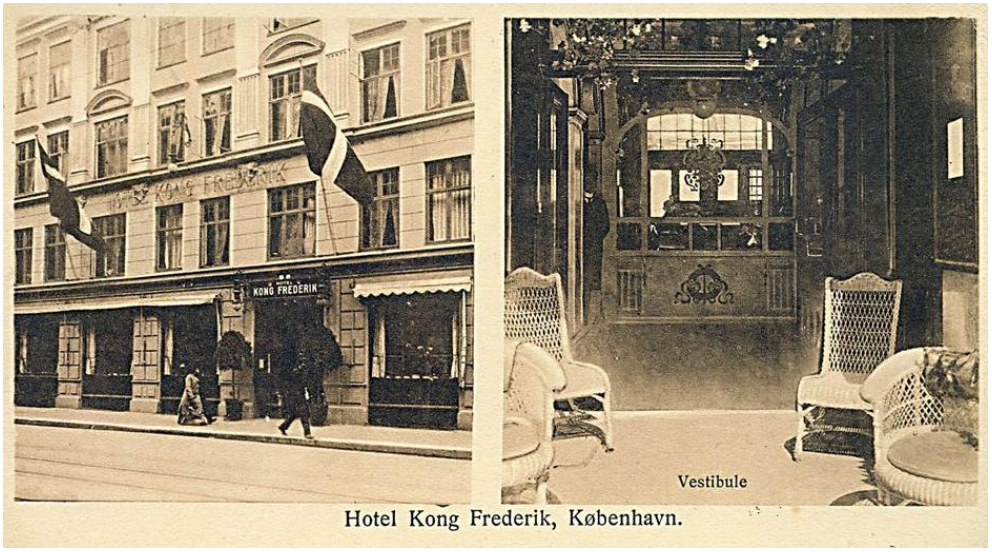
En større videnskabelig ekspedition (leder professor/geograf/opdagelsesrejsende Ole Olufsen) var hjemvendt fra Sahara, og de indsamlede kulturgenstande blev udstillet i Industribygningen, Vesterbros Passage, fra den 25. oktober til den 18. november 1923. Et band, iført ubestemmeligt ørken-antræk, bestående af Marno Sørensen og Knud Jensen, saxofoner. Knud Keil, piano. Robert Radford, banjo, og Lundius Nielsson, trommer, spillede efter sigende dagligt kl. 10-22. Derefter fortsatte Marno til kl. 24 hos kapelmester Kaj Julian Olsen på Hotel Kong Frederik, Vester Voldgade 25; hvorfra Julian senere flyttede til 'Palais de Danse', Vesterbrogade 32 (ca. beg. 1924).

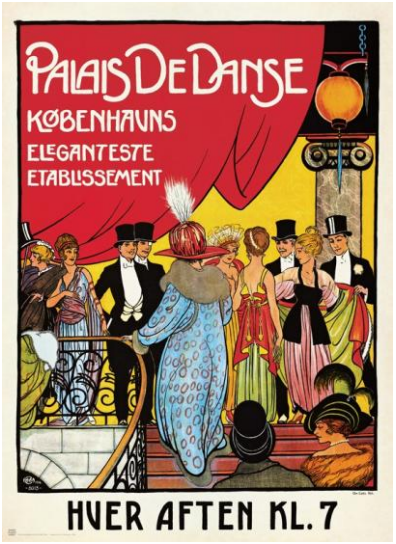
Forskellige kilder har varierende tidspunkt for dette engagement – Marno og Otto Lington mener, at det foregik i 1922. Andre anfører, at perioden nøjagtig omfattede hele november måned 1922. Flere artefakter er påført datoen 25. okt. – 18. nov. 1923; dette må formodes at være udstillingens/ jobbets varighed. Lington anfører den ene saxofonist som Knud Nielsen (tænkeligt har Otto Lington forvekslet navnet med klarinettisten Knud Nielsen fra Livgarden) – det må være Knud Jensen, så meget mere som han og Marno i forvejen spillede sammen i Olympias Orkester. Otto Lington kalder billedet for "vore egne arabere", men sagen havde intet med Arabien/arabere at gøre, men derimod tuareg-folket fra Sahara-området.
Filmmuseet har en længere optagelse om/af Sahara-Ekspeditionen, men filmrullen afslører ikke yderligere detaljer.

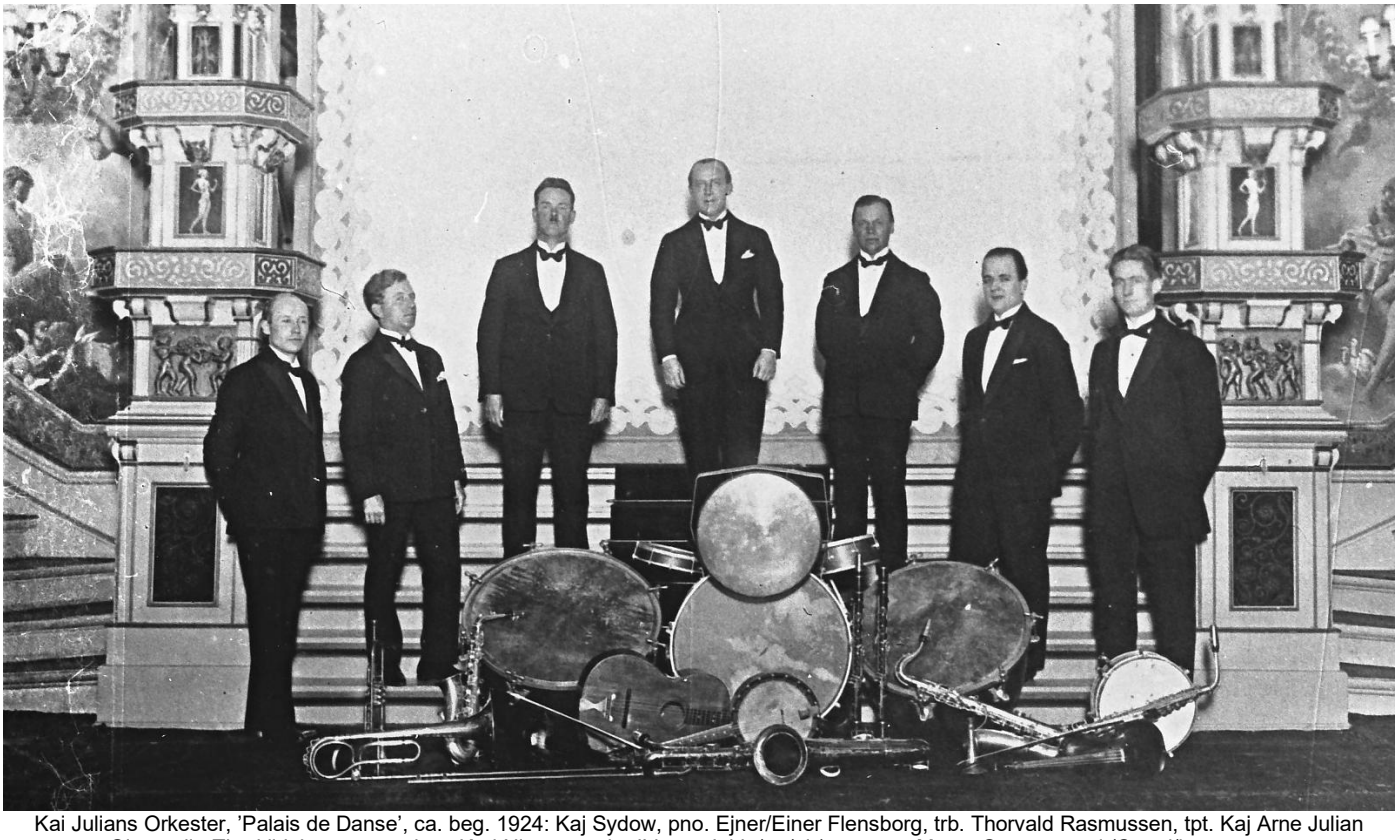
Vesterbros Passage. T.v.: Industribygningen (Tivoli-siden), t.h.: Axelborg – retning mod Frihedsstøtten. Fotos ca. 1922 (Axelborg opført 1920).

Kong Frederik, Vester Voldgade 25.

Palais de danse, Vesterbrogade 32, original reklame plakat fra 1918

Kai Julians Orkester, 'Palais de Danse', ca. beg. 1924: Kaj Sydow, pno. Ejner/Einer Flensborg, trb. Thorvald Rasmussen, tpt. Kaj Arne Julian Olsen, dir. Thorkild Jørgensen, dms. Karl Nitzermaeder 'Lington', bjo/gtr/alt/tenorsax. Marno Sørensen, alt/C-mel/barytonsax.
Dette var den tidligere dansehal "Figaro", der ombygget under krigen i 1918 åbnede som "Palais de Danse", Vesterbrogade 32, København.
'Lington' var et kunstnernavn, som familien Nitzermaeder benyttede, og det blev først familiens officielle navn omkring 50 år senere.

Udsnit: Flensborg, Rasmussen, Jørgensen, Julian, Lington, Sydow og Marno Sørensen.
Dette og ovenstående fotografi formentlig taget ved samme lejlighed. Einar K. Flensborg annoncerer sig ledig for sommeren i DMT maj 1941

Børge J. C. Møller noterer yderligere, at Marno Sørensen spillede med Jens Warnys orkester 1923-24 (vintersæsonerne hos 'Nimb'. Med de i forordet anførte diskografiske definitioner, understreger BJCM udtrykkeligt, at der er tale om et fast orkester) med diverse pladeindspilninger for HMV til følge. Det er svært at se, hvornår Marno skulle have haft ledige stunder til et sådant længerevarende engagement. Grammofonmedvirken kunne måske nok være relevant, eftersom Warny indspillede nogle af melodierne fra "Den glade enke" for His Master's Voice og vel derved kunne trække på Marnos ekspertise.

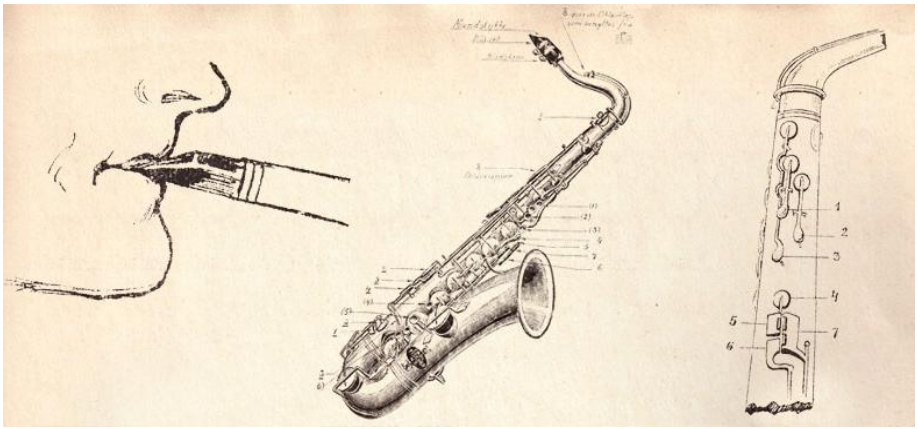
Samtidig opstod flere og flere natklubber (iflg. Marno), der blev en integreret del af det københavnske natteliv. Denne udvikling gavnede ikke musiklivet på restauranterne, idet disses publikum langsomt sivede over til natklubbernes til tider mere mondæne etablissementer og ret beset også mere utvungne sfære.

Utvivlsomt samme besætning som ovenfor, men Karl Lington nu på tenorsaxofon. Hvorvidt musikken har haft mere eller mindre jazzpræg skal være usagt, men man havde i hvert fald sans for at posere som de amerikanske forbilleder. Foruden at han havde erfaring som orkesterleder i mange sammenhænge forud for ansættelsen hos Julian, kunne Karl Lington bestride allehånde instrumenter, men var også, og måske allermest, kendt som en habil vokalist; han forblev en tro Julian discipel næsten hele resten af sin karriere og til gengæld blev han særskilt omtalt/lanceret af Julian ved alle engagementer. Paukerne synes at være bragt i baggrunden til fordel for et stort klokkespil.

Det stigende arbejdspres samt tidligere den underernæring, Marno havde udstået gennem årene med Stadtpfeifer-orkestrene i Tyskland, blev i forening årsag til, at hans helbred svigtede. Efter en aften med Kaj Julian på 'Palais de Danse', blev han utilpas (formentlig i 1925). Tilstanden forværredes over en periode, og Marno blev efterhånden så afkræftet, at det var umuligt for ham at gennemføre de mange krævende spillejobs. Når der blev ringet efter ham, var det nødvendigt at melde optaget, hvilket over nogen tid resulterede i, at riften om Marnos bistand aftog drastisk.

I november 1924 udgav Marno den første saxofonskole i Danmark på Boesens Forlag. Udgivelsen skabte en del omtale, og medførte tilgang af saxofonelever. Eleverne var oftest kolleger, der ønskede at mestre det nye og populære instrument. I 1928 meldte Aage Voss sig til oplæring, men allerede efter tre lektioner måtte Marno erklære: "Nu kan jeg ikke lære Dem mere!"

Af ukendt årsag anføres forfatternavnet som "Marno-Sörensen". måske med Skandinavisk udbredelse for øje?

Den første import af saxofoner til egen virksomhed

Svigtende helbred og færre jobs gjorde, at Marno forsøgte sig med import af saxofoner. En midlertidig løsning, Marno ikke umiddelbart så nogen videre fremtid i, og slet ikke en levevej. Den 1. maj 1925 indførte han det første instrument, en Selmer altsax model 22. Snart tillige klarinetter af mærket 'Leblanc', ukendt i Danmark på det tidspunkt. En ansat (violinisten Julius Jensen) ved Dansk Musiker Tidende opfordrede Marno til at avertere i bladet under sloganet "Køb hos fagmanden". Gennem fire år som saxofonist havde Marno oparbejdet et så stort kendskab til instrumentet, at han med rette kunne betitle sig fagmand. Der var lang leveringstid på forsølvede instrumenter, og Marno importerede derfor saxofoner i ren messing og fik disse belagt på en forsølvningsanstalt herhjemme. Efter forsølvningen samlede og regulerede han saxen.

Forretningen (næppe Birkegade) blev snart for trang, og Marno søgte større lokaler. I 1928 fandt han en lejlighed i ejendommen 'Jomsborg', Blågårdsgade 14, hvor stuen mod gaden indrettedes til forretning. En reol opdelte rummet, hvorved der foruden udsalgslokale også blev plads til reparationsværksted og skrivebordsarbejde. Marno forblev i Blågårdsgade frem til 1931, på hvilket tidspunkt forretningen fyldte hele stueetagen, medens familien havde lejlighed på første sal; forretningen gik efterhånden så godt, at han undlod at spille de anstrengende bal-forretninger til langt ud på morgenen og helbredet bedredes pø om pø. Forhandlingen omfattede efterhånden samtlige blæseinstrumenter plus trommer og dertil kom mange reparationer samt forgyldninger og forsølvninger af saxofoner.

Annonce fra Kraks Erhvervsregister 1928

I foråret 1927 var Marno efter sigende med Valdemar Eiberg i Paladsteatrets Restaurant. I 1929 blev han engageret i Tivoli, hvor han spillede fra 20.00-23.30 hos kapelmester Valdemar Larsen, mens han i dagtimerne passede forretningen. Bl.a. også med Louis Preils ensemble (ca. 1930), Launy Grøndals blæseorkester og i andre sammenhænge, hvor en saxofonstemme var påkrævet. Det blev også til en hel del jobs i det Kongelige Kapel, hvor han spillede saxofon i bl.a. 'Bolero', 'Madonnas ansigt' og 'Enken i spejlet'. Disse opgaver fandt Marno interessante. Det blev til seks år i Fælledparken på barytonsax (der stemmer i Eb ligesom altsaxen) under kapelmestrene Ferdinand Theodor Hemme og Johan August Hye-Knudsen.

Forretningen Skoubogade 5

Kapelmestrene Jens Warny og Jacob Gade drev musikforlag og -forretning i fællesskab, men blev uenige og ophævede samarbejdet i marts 1931. Warny tilbød derefter Marno, at de to kunne etablere forretning sammen. Forretningen hed til at begynde med I/S Warny & Co.'s Musikforlag, hvor foruden Warny og Marno også en Jørgen Schøn Jørgensen havde prokura. Hele virksomheden omhandlede instrumentsalg, reparationsværksted, forlag og engageringsbureau. Sidstnævnte blev passet af fru Anne Marie Hansen (en slægtning til Jacob Gade eller dennes hustru), forlaget tog Warny sig af, mens Marnos arbejde omhandlede musikinstrumenterne. Marnos varelager blev kørt hen til Warny, der havde et lokale i Vimmelskaftet 47/3. De ansatte en nyuddannet træblæserinstrumentmager Martin Meinel og en læredreng Poul Petersen. Kort tid efter overtog man de særdeles velegnede og velbeliggende lokaler i Skoubogade 5 (tidl. Varehuset Røde Lygte). Her indrettedes forretningsudsalg, værksted, forlag og engageringsbureau i den høje stue, medens kælderen blev indrettet som grammofonafdeling. Grundet importrestriktioner i 1932 måtte man skille sig af med kælderlokalet, da det blev vanskeligt at fremskaffe de eftertragtede mærker fra USA og Frankrig.

(Set mod Skindergade)

Jens Warny

MAGISTRATEN I KØBENHAVN

NÆRINGSBREV

Udfærdiget afgiftsfrit i Henhold til Næringslovens § 96 til Aflæsning af her i Staden under 23/8-21 last Borgerskab som Detailhandler.

PAATEGNINGER

Ifølge Anmeldelse af Dags Dato driver Indehaveren af dette Næringsbrev Virksomhed som og er herefter ikke berettiget til Detailhandel.

Forretningssted: Skoubogade 5. København Magistrats 1.Afd.s Kontor den 24.Juni 1932.

Nyt Næringsbrev 24. juni 1932 som handlende i Københavns Kommune

Samtidig med etableringen af forretningsudsalget i Skoubogade 5, flyttede familien Sørensen til et parcelhus på Fuglsang Allé 142, Brønshøj. Og derfra, i 1934, længere hen mod Degnemosen, til et parcelhus på Sparresholmvej 37, Brønshøj. Her boede Marno til sin død.

DANMARKS MEST KENDTE DANSEORKESTER: Vi bringer her et Billede af det Orkester, der er mest kendt og mest kritiseret herhjemme — og i næste Nummer bringer vi et stort Interview med Louis Preil, som for Øjeblikket er paa Besøg ovre hos sin store Kollega Henry Hall i London, og som sikkert i dette Interview vil have et og andet at sige om den Kritik, der saa ofte er blevet rettet mod ham.

Fra venstre i forreste Række ses: Richard Madsen, Elli Jankovic, John Lange, Bendahl, Preil, Erik Hansen (Bas), Albert Rasmussen og Rich. Stangerup. — I anden Række ses: H. P. Nielsen, Knud Bentzen, Aage Petersen, Marno Sørensen, Poul Kiesbye, Eigil Mortensen og Helge Rungwald. Ved Pianoet: Svend Hansen.

Svend Hansen, pno, Eigil Mortensen, sax, og Erik Albahn Hansen, sbs, ex Jens Warny. Poul Kiesbye, sax, ex Aage Juhl Thomsen.
Samtidig bekræfter billedet, at Marno Sørensen også spillede barytonsaxofon.

Warny & Co., Skoubogade 5, reklamerer for udgivelsen af ”Tag mig med, hvor du går”
(Aage Lundvald, 1936. Muligvis fra DSB-filmen Fut & Fart/Før & Nu)

Marno Sørensens forretning t.h. Skoubogade 5 (set mod Strøget)

Firmaet WARNY & CO. er hævet.

Jens Warny driver Handel som eneste ansvarlig Indehaver af Firmaet WARNYS MUSIKFORLAG.

Marno Sørensen driver Handel som eneste ansvarlig Indehaver af Firmaet MARNO SØRENSEN.

Københavns Magistrat, den 22. Septbr. 1936.

Fuglsang Allé 142, Brønshøj (næppe særligt genkendeligt ift oprindeligt udseende i 1932)

Sparresholmvej 37, Brønshøj (fra 1935) – annonceret i DMT maj 1941

Efter nogle uoverensstemmelser mellem Marno og Warny blev de enige om at dele forretningen pr. den 22.september 1936. Marno overtog instrumentafdelingen og fortsatte som 'Marno Sørensen', og Warny beholdt forlaget og bureauet og fortsatte som 'Warnys Musikforlag'. Marno Sørensen oparbejdede siden sin forretning til at være en af de førende instrumentforhandlere i Skandinavien.

Den 5. december 1939 mistede Marno sin kone Tine efter længere tids sygdom.

På daværende tidspunkt assisterede Marno kun i Det Kongelige Teater og gjorde sig tanker om helt at lægge den udøvende musikgerning på hylden. Sidste job spillede han i Tivolis koncertsal 1940, Ravels 'Bolero' dirigeret af Svend Christian Felumb (bl.a. Tivolis musikchef 1947-62 og lærer ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium 1932-59 og dermed for Ib Glindemann, der 1956 bestod eksamen med 1. karakter).

Annonce 'JAZZparade' 1951

Marnos tidligere elev, saxofonisten Aage Voss, havde en tro følgesvend, nemlig en højt værdsat altsax fra Julius Keilwerths værksted i Nauheim (producenter af 'Toneking'). Dette eksemplar var modellen "The New King" nr. 11976, produktionsår 1938. Den kom i klemme under et flygel i løbet af en 1955-turné med underholdningsorkestret og blev derved totalskadet. "De må tage til byen og udvælge et nyt instrument", foreslog direktør F. E. Jensen. Men Aage Voss havde en anden løsning og bad om at få saxofonen hovedrepareret. Marno Sørensens fremragende mestersvend Martin Meinel klarede opgaven med bravur.

Nogle år efter hustruen Tines død mødte Marno Sørensen sin anden kone 'Hanne', født Petrea Johanne Jensen den 6. februar 1910 i Resen, Ringkøbing Amt (død 15. august 1995). De blev gift den 29. marts 1942, og fik børnene Lene Marno Sørensen og Poul Marno Sørensen. Poul Marno Sørensen blev ansat i firmaet i 1966, hvor det blev omdannet til et anpartsselskab, og drev som ejer forretningen videre efter faderen.

Marno Sørensen døde den 30. august 1975 (begravet den. 3. september) efter en banebrydende og enestående professionel indsats under vanskelige vilkår, både som musiker og erhvervsdrivende. Ud over notatet om sit musikervirke efterlod han sig et længere erindringsmanuskript "Et mosefund" om barndom og opvækst hos sin morbror Jens Christian Jermiin, Vejrup.

Afskedsreception, f.v. bl.a.: Poul Marno Sørensen, Søren Kirk, Børge Ehler, Niels ”Flipper” Stuart

Musikforretningen Marno Sørensen lukkede den 12. december 2014 og blev aktivitetsmæssigt delvis overtaget af 'i. K. Gottfried's musikhandel', medens konditoriet La Glace udvidede sin forretning med Marnos lokaler. 'i.k.Gottfried's (grundlagt 1796) indehaver var Lars Jonasson, der i 1976 kom i lære hos Svend Andersen på Marno Sørensens værksted. Lars Jonasson døde efter lang tids sygdom den 8. august 2023.

Marno Sørensen indspillede antagelig grammofonplader med følgende orkestre:
Olympias Orkester, ca. 6. juni 1923, Disque Pathé, 5 sider
Olympias Orkester, ca. 5. juli 1923, Disque Pathé, 6 sider
Olympias Orkester, ca. 14. juli 1923, Disque Pathé, 6 sider
Jens Warnys Orkester, 1923-24, HMV (iflg. Børge J. C. Møllers diskografiske optegnelser. Det er nu konstateret, at Warny, i et interview med EW den 15. februar 1977, udtaler, at Marno Sørensen medvirker på nogle tidlige pladesider (Warny ansér Marno Sørensen som værende den første saxofonist herhjemme) – men det lyder ikke som om, at Marno ellers var fast medlem af orkestret). JW kan ikke huske hvornår, hvilke titler eller besætningerne i det hele taget, men mener dog, at det daglige Nimb-mandskab blev "udvidet hovedsageligt med folk fra kapellet". Imidlertid takker Børge J. C. Møller i sit forord specifikt Marno Sørensen for hjælp, så grammofonindspilninger må vel have fundet sted, uanset Marno Sørensen ikke selv omtaler dem eller et medlemskab af Warnys orkester.

Warnys tidlige produktion indbefatter et større antal indspilninger for HMV under orkesternavne som: "WARNY'S ORKESTER", "JENS WARNY MED JAZZ SYMFONI ORKESTER","NIMBS ORKESTER, Dirigent: Jens Warny", "JENS WARNY & HANS ORKESTER" eller lign (se eks. foto t.v.). Indspillede melodier indikerer ikke overbevisende ragtime- eller jazzpræg. Det mere bemærkelsesværdige er, at banjo og trommer/træblokke/ bækkener tages i anvendelse på en for den tid usædvanlig vis, og titler som "Blues" ("Mephisto Blues", indspillet 1923 - som ikke er en blues; komponeret af Emil Reesen), "Jeg vil meget hel're jazze" og "De svaje hid, de svaje did" er mere stivbenede end egentlig ragtimeagtige. Warny beretter, at det var typebetegnelsen shimmy eller fox-trot, der ledte i retning af en mere rytmisk tilgang.
Der er udgivet engelske Zonophone plader under Warnys navn (eks. foto t.h.) – hvor den danske titel f.eks. er 'Man skal ha' hvad man kan li'', og hvor en vis energisk udførelse leder mod musikalsk fremdrift

Sources/credits/references for material included this Editorial Use - to maintain focus on the historic documentation of the distinguished Marno Sørensen's career - are shown below and hopefully no copyrights have been infringed/violated.

This website may, however, inadvertently contain copyrighted material, the use of which has not been specifically authorized by the copyright owner. Little Beat Records (LBR) use this material for illustrative and commentary purposes only -- with the intended final achievement to comprise conservation of music history and artist appreciation. This has been carried out best possible within limits of a "fair use" (of any likely copyrighted material) as provided for in Title 17 U.S.C. Section 107 of the Copyright Act 1976. The latter allows "fair use" for purposes such as news reporting, criticism, comment, teaching, scholarship, and research. "Fair use" is a use permitted by copyright statute that might otherwise be infringing.

Under all circumstances, any wrongfully used objects will be removed immediately upon demand. Any LBR website display can be publicly and freely viewed without any commercial interests involved.

Please kindly bear in mind that websites/internet addresses may expire due to the fact that providers pass away, or for some reason discontinue their service, or that sites/references are moved to new addresses.

NOTE I, kilder/hjælp/referencer: Marno Sørensens nedskrevne erindringer. Forretningen Marno Sørensens internet fotos, Trine Bertelsen (hvem det ikke har været muligt at opspore) og dermed de af MS nedskrevne erindringer. Karl Nitzermaeder Lington/scrapbog. Saxofonbladet nr. 11 vinteren 1996, Artikel af Verner Jensen/ http://hjem.wanadoo.dk/~wan48573/Artikler/Saxofonister/AageVoss.html . Wikipedia, Kraks Vejviser, Vore Herrer, Frederiksborg Amts Avis, Per Nielsen/'Fru Jensen'/Nationalmuseet 2015, familien Brown album, Hanne & Mogens Landsvig, Hellerup Bog- og Papirhandel v/Chr. Schmidt, Allan Rasmussen, Michael Thomsen, Gorm Valentin fotos, Erik Wiedemann/'Jazz i Danmark'/Gyldendal 1982, Børge J. C. Møller/"Dansk Jazz Discography"/Artum 1945, Radiomuseum Hardthausen/Affalterbach/Tyskland, Danske Købstæders Historie og deres Erhvervsliv/Danmarks Hovedstad København/Hougaard & Hedegaard ca. 1920-25 vol. 1-4, The Gramophone Co./Acoustic recordings in Scandinavia/Karleric Liliedahl 1977, JAZZparade, www.danskmilitaermusik.dk v/Mogens Gaardbo, Niels Elsborg, JAZZ v/Victor Skaarup 1935, Kehlet Foto, Otto Lington/'Jazz skal der til'/Carl Allers Forlag 1941, HMV Records, Zonophone Records, Google Maps, Københavns Magistrat/Statstidende, Københavns Bymuseum, Palais de Danse reklame, Hotel Kong Frederik reklame, Disque Pathé/Farre & Co., Politiets Registerblade